

Pobožnost
k
PÁNU JEŽÍŠI

na dřevě kříže umírajícímu,

kteráž se konává při

navštívení cesty křížové v Římově,

na

pětmecitma zastavení rozdělené,

s návěštím týkajícím se způsobu té pobožnosti, k po-
těšení a užitku duchovnímu ctitelův umučení Páně,

vydal

dle starobylých a úctyhodných vydání

JAROSLAV PAULUS,

farář v Římově.

Se svolením nejdůstojnější biskupské konsistoře
v Č. Budějovicích.

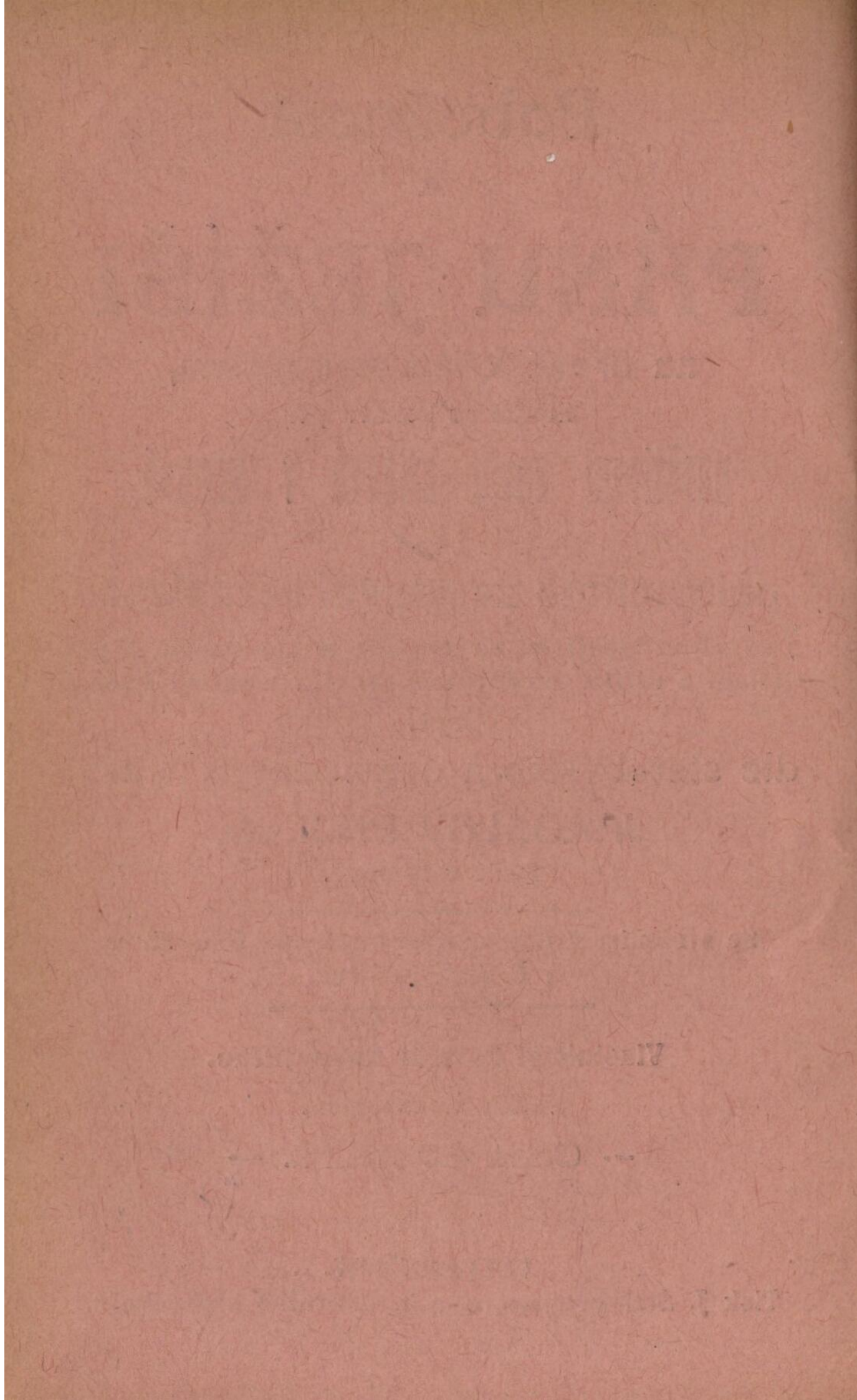
Vlastnictví kostela Římovského.

Patisk se zapovídá.

— Cena 40 halířů. —

VIMPERK 1917.

Tisk J. Steinbrenera, c. a k. dvorního knihtiskaře.

Pobožnost
k
PÁNU JEŽÍŠI

na dřevě kříže umírajícímu,

kteráž se konává při

navštívení cesty křížové v Římově,

na

pětmecitma zastavení rozdělené,

**s návěstím týkajícím se způsobu té pobožnosti, k po-
těšení a užitku duchovnímu ctitelův umučení Páně,**

vydal

dle starobylých a úctyhodných vydání

JAROSLAV PAULUS,

farář v Římově.

**Se svolením nejdůstojnější biskupské konsistoře
v Č. Budějovicích.**

Vlastnictví kostela Římovského.

Patisk se zapovídá.

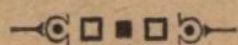
— Cena 40 halířů. —

VIMPERK 1917.

Tisk J. Steinbrenera, c. a k. dvorního knihtiskaře.

Cenu této modlitební knížky bylo nutno zvýšiti
pro všeobecné zdražení tisku.

Předmluva.

V prvních dobách křesťanských putovali pravověřící křesťané do Jerusalema, aby tam vlastníma očima spatřili ona posvátná místa, na nichž se veliká tajemství vykoupení lidského děla, a tak se upevnili ve víře, v lásce a v naději ve vtěleného Syna Božího. Protože však všichni křesťané do Jerusalema putovati nemohli a nemohou, stavěli si v pozdějších dobách křesťané domácí „křížové cesty“, aby mohli doma konati tuto pobožnost a mohli dosáhnouti odpustků, které náměstkové Kristovi udíleli těm, kdož konají pobožnost křížové cesty. Nábožní naši předkové se přičinili, aby živě vyobrazili sobě i svým potomkům onu křížovou cestu, kterou Kristus Pán v Jerusalemě vykonal, a proměnili tak některá místa naší vlasti v krajinu téměř Jerusalemskou.

Mezi takové slavné muže náleží i Jan Gurre, bratr lajk Tovaryšstva Ježíšova v Krumlově, rodem z Brna, lékárník, muž nábožný a zvláštní ctitel pobožnosti křížové cesty. Jan Gurre poslal na své útraty jednoho duchovního z řehole Kapucínů do Jerusalema, aby tam vyměřil polohu a vzájemnou vzdálenost jednotlivých míst křížové cesty Páně.

Když měl přesný popis a rozměry, počal stavěti v Římově, jenž tehdáž koleji Jesuitské v Krumlově patřival, a jehož krajina se podobá krajině u Jerusalema, křížovou cestu o 25 zastaveních tak, aby jedno zastavení od druhého bylo vzdáleno tolik kroků, kolik honů vzdálena jsou od sebe v Jerusalemě ona posvátná místa, skropená přesvatou krví a potem Krista Pána. Při stavbě kaplí křížové cesty bylo šetřeno i polohy, kterou mají ta místa v Jerusalemě, buď k východu, nebo k západu, jihu anebo severu. Nákladem vlastním a přispěním nábožného lidu vybudoval Jan Gurre mezi lety 1648 až 1670 tuto krásnou křížovou cestu, Lorettu a ambity. Zemřel zbožně r. 1680 a pochován byl v Lorettě Římovské před oltářem. Obraz jeho zachován jest v Římovské faře.

Křížová cesta v Římově byla hned po vystavění hojně navštěvována netoliko od vlastencův a Moravanů, ale i od poutníků z obojích Rakous a Bavor.

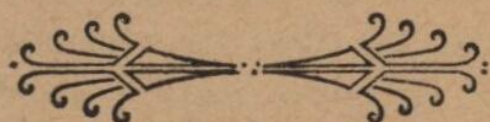
Nejvíce poutníků přichází až po dnes zvláště o slavnostech „Nalezení sv. Kříže“ a „Povýšení sv. Kříže“ (kteréž se slaví vždy tu neděli po jmenovaných svátcích), o slavnosti „Navštívení Panny Marie“ a o „Sv. Duchu“, jemuž je farní kostel zasvěcen.

Poutníci přicházejí z blízka i z daleka nejen o těchto svátcích, ale i jindy skoro po

celé léto jednotlivě i ve společnostech a konají zde pobožnost křížové cesty dle této knížečky, sepsané již od některého nejmenovaného člena Tovaryšstva Ježíšova. Z úcty a vděčnosti k starému spisovateli zachovává se text modlitební knížečky nezměněný.

Po vykonané pobožnosti křížové cesty přijímají poutníci svátost pokání a Nejsvětější Svátost Oltářní v kostele sv. Ducha.

Zakladatelům, dobrodincům a všem zbožným poutníkům odplat Bůh životem věčným!

Prosba ke zbožným duším.

Přispějte dobrotivě dárkem na opravu a udržování kaplí křížové cesty a na rozšíření kostela v Římově. Bůh nezanechá bez odměny ani halíř chudé vdovy z lásky k němu pro jeho čest a slávu obětovaný. Dárky přijímá farní úřad.

Kupujte jenom pohlednice vydané ve prospěch kostela v Římově.

Některá návěští

týkající se pobožnosti ku Kristu Pánu na kříži
umírajícímu.

Pobožnost ku Kristu Pánu na kříži umírajícímu
konati se může:

1. Každodenně. Když se v poledne dle starobylého křesťanského obyčeje klekání zvoní, mohou nábožní křesťané, připomínajíce sobě hořkou smrt Páně, i na smrt svou pomníti, a za šťastné skonání následující modlitbu říkati.

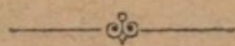
Modlitba.

Pane Ježíši Kriste! skrze tu hořkost, kterouž Jsi pro mne na dřevě kříže trpěl, zvláště když duše tvá svatá od těla se loučila, smiluj se nade mnou, i nad těmi, kteří tuto pobožnost vykonávají při poslední hodince smrti naší. Amen.

2. Týhdenně. V pátek může jeden každý na památku a na důkaz vděčnosti za onu krvavou oběť, kterou Kristus Pán na dřevě kříže za nás vykonal, mši svatou za živé i mrtvé obětovati a pobožně vyslyšeti, též litanie o umučení Krista Pána říkati. Komu pak pro povinnosti stavu ke mši svaté přijíti nelze, aneb kdo čísti neumí, ten na týž úmysl pětkrát „Otčenáš“ a „Zdravas Maria“ doma modliti se může.

3. Na každé suché dny. Tu neděli před neb po suchých dnech mohou se všickni, jež tuto pobožnost konati chtějí, z hříchův svých skroušeně zpovídati, a velebnou svátost Oltářní přijímati, lečby málo před tím, neb málo potom na některý svátek to chtěli vykonati.

4. Každoročně. Kterí tuto pobožnost konati chtějí, dvakrát v roce, totiž v měsíci květnu, tu neděli po „nalezení sv. kříže, a v měsíci září, tu neděli po povýšení sv. kříže“ (na kteréžto dva dny památka Svatého kříže v Římově se slaví) ke cti Krista Pána ukřižovaného se zpovídati, a Boží drahé Tělo přijímati, i mši svatou s kázáním slyšeti, též štací umučení Páně nábožně navštívití mohou.

Způsob obětování sebe samého

při vykonávání Pobožnosti ku Kristu Pánu na kříži
umírajícímu za šťastnou hodinu smrti.

Pane Ježíši Kriste, můj ukřižovaný Spasiteli! ze srdečného doufání ve tvé umučení, a bolestné na kříži skonání, obětuji se tobě dokonale v oběť zápalnou; před obličejem nejblahoslavenější matky tvé, a přede všemi svatými poroučím tělo i duši svou, svůj obchod a obcování, život i smrt do tvých svatých ran poníženě tebe žádaje skrze zásluhy tvého svatého umučení, skrze předrahou krev tvou, skrze tvou smrt a zvlášť skrze onu hořkost, kterouž jsi pro mne na kříži v tom okamžení vystál, když se tvá přesvatá duše od těla loučila, abys se nade mnou, i nade všemi přítomnými milostivě slitovati,

a dušem našim, když z těla půjdou šťastnou hodinu propůjčiti ráčil, o milostivý, o lítostivý Spasiteli. Amen.

Jiné dvě modlitby za obdržení téže milosti.

Dobrotivý Pane Ježíši! obětuji tobě sebe celého v oběť zápalnou, a to obětování sebe samého spojuji se zásluhami tvého sv. umučení, s předrahou smrtí tvou, zvláště s onou úzkostí, kterouž jsi naposledy na kříži pně a umíraje pocítil; a prosím tebe úpěnlivě, abys tu předrahou cenu svému nebeskému Otci na místě mém obětoval, a u něho jak mně tak všem tuto pobožnost konajícím dobré skonání života vezdejšího vyjednal.

V tobě, o přesladký Ježíši! v tvém otevřeném boku, v tvém milosrdném srdci, a pod ochranou tvé blahoslavené matky, Marie Panny, s tebou spolu umírající, jakož i sv. Panny Barbory, zvláštní umírajících spomocnice, žádám sobě skonati, usnouti a odpočinouti. Pro jejich přímluvu a tvých svatých pět ran rač mně i všem přítomným šťastné skonání dáti, o nade všecko nejmilejší Ježíši. Amen.

Litanie

o přehořkém umučení Pána Ježíše,
které se každého pátku říkati mohou.

ane, smiluj se nad námi!

Kriste, smiluj se nad námi!

Pane, smiluj se nad námi!

Kriste, uslyš nás! Kriste, vyslyš nás!

Otče s nebes, Bože, smiluj se nad námi!

Synu, Vykupiteli světa, Bože, smiluj se nad námi!

Duše Svatý, Bože, smiluj se nad námi!

Svatá Trojice jeden Bože, smiluj se nad námi!

Ježíši, za třiceti stříbrných prodaný,

Ježíši, k nohám apoštolův skloněný,

Ježíši, v zahradě krví se potící,

Ježíši, od Jidáše políbením zrazený,

Ježíši, od služebníkův židovských svázaný,

Ježíši, od učedníkův opuštěný,

Ježíši, k Anášovi a Kaifášovi vedený,

Ježíši, od služebníka políčkem bitý,

Ježíši, nespravedlivě obžalovaný,

Ježíši, k ohavné smrti odsouzený,

Ježíši, uplvaný a políčkováný,

Ježíši, od Petra třikrát zapřený,

Ježíši, svázaný a k Pilátovi odeslaný,

Ježíši, od Herodesa a lidu jeho posmíváný,

Ježíši, bílým rouchem oděný,

Ježíši, nad Barabáše lotra potupený,

Ježíši, po celém těle zmrskaný,

Ježíši, pro nepravosti naše setřený,

Ježíši, v šarlat oblečený,

Ježíši, trním korunováný,

Ježíši, třtinou ubíjený,

smiluj se nad námi!

Ježíši, od židů k ukřižování žádaný,	} smiluj se nad námi!
Ježíši, křížem obtížený,	
Ježíši, z šatův svlečený,	
Ježíši, na kříž hřeby přibitý,	
Ježíši, mezi hříšníky počtěný,	
Ježíši, od rouhačův zlehčený,	
Ježíši, od židův posmíváný,	
Ježíši, od lotra zhaněný,	
Ježíši, octem a žlučí napájený,	
Ježíši, až k smrti kříže Otce nebeského po-	
slušný,	
Ježíši, kopím prohnáný,	
Ježíši, tok krve a vody z boku trpící,	
Ježíši, z kříže sňatý,	
Ježíši, v hrobu novém pohřbený,	
Ježíši, za nás ukřižovaný, usmrcený a po-	
hřbený,	
Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, odpusť	
nám, Ježíši!	
Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, uslyš nás,	
Ježíši!	
Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, smiluj se	
nad námi, Ježíši!	
Pane, smiluj se nad námi!	
Kriste, smiluj se nad námi!	
Pane, smiluj se nad námi!	
Kriste, uslyš nás!	
Kriste, vyslyš nás!	
Klaníme se tobě, pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme	
tobě!	
Neboť jsi křížem svatým vykoupil svět.	

Modlitba.

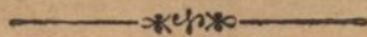
Pane Ježíši Kriste! náš ukřižovaný Spasiteli! pokorně tebe žádáme pro tvé přehořké umučení, a trpké úzkosti smrti, které jsi pro spasení světa

v pátek okolo hodiny šesté na dřevě kříže trpěti a vystáti ráčil: též také pro přimluvu tvé žalostivé matky s tebou v těch úzkostech spolu umírající, smiluj se nad námi, a propůjč nám všem šťastné skonání. Aby pak tvé svaté umučení a smrt tvá nám platny byly, obětujeme se tobě zcela v oběť zápalnou, spolu se zásluhami tvého svatého umučení a smrti tvé, zvláště s posledním tažením, a úzkostmi tvými, když jsi na kříži umíral, pobožně tebe žádajíce, abys tu předrahou cenu svému nebeskému Otci za nás předložiti, a všem nám, kteří k tvému svatému umučení pobožnost máme, hříchův odpuštění a blahoslavené skonání popřáti ráčil.

Bože, dárce milosti a milovníče spasení lidského! prosíme nesmírnou dobrotu tvou, pro úzkosti smrtelné tvého nejmilejšího Syna, a pro přimluvu rodičky Boží, blahoslavené Panny Marie, abys našim rodičům, přátelům a dobrodincům, kteří z tohoto světa odešli, věčné odpočinutí a blahoslavenství dáti ráčil. Skrze Ježíše Krista, Pána našeho, který s tebou a Duchem Svatým rovný Bůh živ jest a kraluje na věky věkův. Amen.

Dušem všech věrných zemřelých pro milosrdenství své rač dáti pokoj věčný. Amen.

Požehnání všemohoucího Boha Otce, Syna a Ducha Svatého stoupiž k nám a zůstávejž s námi ustat. Amen.

Navštivení pětmecitma stanovišť křížové cesty v Římově,

při kterých se
tajemství přehořkého umučení
Krista Pána Spasitele našeho
pobožně rozjímá.

(Dříve než na cestu křížovou se vydáš, učinь dobrý
úmysl, a pros Boha za dar pobožnosti.)

Modlitba.

Dobrotivý Ježíši! rač dáti, aby všechny kroky, a
každé těla mého hnutí tobě se líbily při tomto
mém dnešním navštěvování tvých svatých šlépějí,
které jsi svou předrahou krví znamenal, když jsi pro
mne v potu tváře z města Jerusalema vyšel, a za
duši mou na hoře Kalvarii na kříži umřel. Ke cti
tvých svatých a krvavých kroků obětuji tobě tuto
pobožnost svou za sebe a všechny ctitele tvého hoř-
kého umučení, a za všechny živé i mrtvé pobožné
křesťany.

Pokorně tebe žádám, bys mi této chvíle takovou
pobožnost popřál, aby srdce mé na této cestě na nic
jiného nemyslilo, než na tebe, a ústa má o ničemž
nemluvila než o tobě — mém milém Pánu ukřiž-
vaném. Amen.

Píseň k prvnímu zastavení.

(Tato píseň zpívá se na cestě od kostela k prvnímu zastavení; druhá na cestě k druhému zastavení atd.)

1. Počíná se truchlivé
 Umučení Páně.
 Ježíš za nás na smrt jde
 Žalosti se bráně.
 Těžký boj, ach, bojuje!
 Chceť se loučit s Mátí,
 Kterou vroucně miluje;
 Pročež bolest srdce jeho chvátí.
2. Ježíš mluví k matce své:
 „Opouštím již tebe;
 Měj se dobře srdce mé;
 Aj, můj Otec s nebe
 Na mne ráčil vložit
 Těžké břímě kříže;
 Protož nechci tajiti,
 Že jsem tobě k hoři, smrti blíže!“
3. Matka v slzách plynouc, dí:
 „Musí-li tak býti!
 Smrtí vlastní nad smrtí
 Máš-li zvítěziti,
 Tedy jdi a vydej se
 Lidu na spasení.
 Ach, již raní srdce mé
 Simeonem meč mi oznámený!“
4. „O, matičko žalostná!“
 „Co synáčku milý!“
 „Ach, jak věc to lítostná,
 Loučit se v tu chvíli!
 Otcovým usouzením
 Však se podrobují;
 Synovským políbením
 S tebou, rodičko, se rozlučují!“

5. Kýžby při tom loučení
Připadnout nám chtěla
Úzkost při vykročení
Duše naší z těla!
Pane! v této úzkosti,
Na potěchu chudé,
Posilň nás z své milosti
Když se duše s tělem loučit bude.
6. Marie! jenžs milosti
I bolesti plná,
Nám z své přívětivosti
Nakloň svého Syna;
Vypros ať zde litujem
Hříchů v skroušenosti,
Po smrti pak putujem
Za tebou a Kristem do radosti.

Zastavení 1.

Kristus Pán se loučí se svou milou matkou.

Modlitba.

O bolestná a zarmoucená matko Maria! popřej, abych toho žalostného rozloučení s tvým milým synem v životě i v smrti účasten byl, zvláště v čas svého skonání, když duše má od těla loučiti se bude. Vypros mi také, abych pokudž bych skrze smrtelný hřích od Boha mého vzdálen byl, před svým skonáním opravdu toho želel, se zpovídal a pokání činil, a opět na milost přijíti mohl, tak aby na věky od tvého milého Syna a od tebe odloučen nebyl. Amen. Otče náš! Zdrávas Maria!

Píseň k druhému zastavení.

1. Ku poslední večeři
Ježíš můj se strojí,
K Petru s Janem takto dí:
Učedníci moji!

Večeřadlo chystejte,
 Beránka, chleba, víno
 A vše potřebné shledejte,
 Jak nám zákonem jest povědíno.

2. Sedna za stůl řekl svým:
 Beránka jsem sobě
 S vámi, než smrt utrpením,
 Jíst přál v této době,
 Nežť mně židé usmrtí
 Jak beránka toho,
 Kostí mých však nezdrtí,
 Ačkoliv mám trpět velmi mnoho.

3. Chciť se obětovati
 Za člověka Bohu,
 Tak jen zprostředkovati
 Kletbu lidskou mohu.
 Předpodobněn beránkem
 Krev svou cedit musím
 Na smrt jíti hotov jsem,
 Ježíž hořkost pro člověka zkusím.

4. O, beránku jediný
 Ježíši můj, Kriste!
 Smrt máš trpět nevinný
 Nejtrpčejší jistě.
 Což pak já mám ubohý
 Hříšník k obávání,
 Jehož duše přemnohý
 Těžký hřích má na odpovídání.

5. Vstana Ježíš od stolu
 Rouchou přepásal se,
 Všem jak byli pospolu,
 Nohy mýti jal se;
 Učenníkům mistr sám
 Službu prokazuje
 A tak všechněm jim i nám
 Pokory své příklad zůstavuje!

6. Jaká to poníženost
 Nebeského Pána!
 Čím víc od nás tato ctnost
 Má být pěstována!
 Pokoru Pán miluje,
 Hrdost zavrhuje;
 Bratrskou an lásku chce,
 Zamítá, co jí se protivuje.
7. Sedna za stůl zas, chléb vzal,
 Bohu dobrořečil,
 Lámal chléb a rozdával,
 A tak o něm svědčil:
 Toto jestiž tělo mé,
 Jež se za vás dává;
 O to mějte péče své,
 Ať tak na památku mou se stává!
8. Podobně i kalich vzal
 Díky Bohu činil,
 Učenníkům píti dal,
 K nimž se takto zmínil:
 Totož zajisté krev má
 Zákona nového,
 Kteráž bude vylitá
 Za člověka hříchem nešťastného!
9. Když Pán chléb v své tělo byl —
 Víno pak v krev vlastní
 Slovem Božím proměnil,
 Apoštolé šťastní
 Oltářní jsou přijali
 Svátost převelebnou,
 Níž pak posluhovali
 Věrným s horlivostí chvalitebnou.
10. Pane! jenž jsi ráčil sám
 V tajemství tom dáti
 Tělo své i krev svou nám
 V skutku požívati:

Touto krví každý čas,
 Zvlášť když budem mříti,
 Posilniž a nakrm nás,
 Bychom s tebou mohli věčně žíti.

Zastavení 2.

Poslední večeře Pána Ježíše.

Modlitba.

O Bože, jenž jsi nám ve svátosti Oltářní památku umučení svého pozůstaviti ráčil, prosíme, abys nám svaté tajemství Těla tvého a Krve tak uctíti propůjčil, bychom užitek vykoupení tvého na sobě stále poznávali; jenž jsi živ a kraluješ na věky věkův. Amen. Otče náš! Zdrávas Maria!

Píseň k třetímu zastavení.

1. Lakota jest pobídla
 Jidášovo srdce,
 Tak že vstana od jídla
 Rozmyslil se brzce;
 Židům mistra zaprodal,
 Pána nebeského,
 Ztrženou mzdu od nich vzal,
 Za tu zrádu učitele svého.
2. Ježíš, ač znal toto vše,
 I své protivníky,
 Do zahrady k modlitbě
 Přec šel s učedníky,
 Nechav podál osm z nich
 Tři jen pojal s sebou.
 Velká však jest mdloba jich,
 Nevydrží, Pane, bdíti s tebou!
3. Často, Kriste! v tobě jsem
 Dobře sobě zlíbil,
 A dřív opustiti zem
 Než-li tebe slíbil:

Slibu však jsem nedostál
 Přidržev se světa,
 Tělu mému zvůli dal,
 A tak po mém slibu byla veta.

4. Kriste, popřej milosti,
 Nakloň k nám svých uší;
 Nenech v opuštěnosti
 Pastýři, svých duší!
 Dejž, ať jdeme za tebou,
 Zavolej nás k sobě,
 Dejž, ať bdíce nad sebou,
 Nesvolujem těla svého mdlobě.

Zastavení 3.

Stádní brána u dvora Getsemanského.

Modlitba.

O Pane Ježíši Kriste! jenž jsi s jedenácti svými učenníky do zahrady jíti, a pro mne bídného hříšníka za příčinou svého nastávajícího umučení strach, úzkost a truchlivost chtěl trpěti, propůjč mně tu milost, abych všecku truchlivost svou k tobě — Bohu svému zřídil, a v sjednocení s tvým hořkým umučením a s tvou truchlivostí tak ji snášel, by prospěšná byla spasení mému. Amen. Otče náš! Zdrávas Maria!

Píseň k čtvrtému zastavení.

1. Ubíraje Pán se dál,
 A chtě sám jen býti,
 Učenníkům přikázal
 Opodále bdíti.
 Bděte a se modlete,
 (Jdu též na modlení,)
 Ať snad neupadnete
 'Této smutné noci v pokušení.'
2. Oni zakazují se,
 Že tak chtějí se chovat,

- Sobě důvěřující
 Snu se uvarovat,
 A však ledva odešel byl,
 Zdřímali a spali,
 A ač je byl probudil,
 Do spaní se znovu zase dali
3. Ach jak často slibuju,
 Kristu věrni býti,
 Aneb s ním že déle chcem
 Na modlitbách bdíti:
 Ale, ach! jak připadne
 Na nás pokušení,
 Pobožnost hned vychladne,
 Aneb spíme v hříších pohřížení.
4. Probudtež ze zločini
 Z hříchů světa toho,
 Ať vás Kristus neviní,
 Že jste spali mnoho.
 Bdíti máme pečlivě,
 Pán chce tomu míti;
 Hledíť ďábel bedlivě
 Duše dřímající pohltniti.
5. An tak pilně bdíti mám,
 Nechci od té chvíle
 Toť si pevně ukládám,
 Lenošiti déle.
 Na modlitbách trvati
 Nepřestanu více,
 Až mi dohořovati
 Bude živobyť mého svíce.

Zastavení 4.

Dvůr Getsemanský.

Modlitba.

O požehnaný Pane Ježíši! jenž jsi ve dvoře
 Getsemanském osm učenníků svých ponechav, tři

ostatní s sebou vzal, a jim spolu s tebou bdíti a se modliti velel, je pak spící nalezl; ach, dejž nám, bychom skrze ospalost a vlažnost do pokušení a hříchu neupadli, nýbrž vždy se modlíce a bdíce ze sna hříchů vyvázli. Amen. Otče náš! Zdrávas Maria!

Píseň k pátému zastavení.

1. Hrůza, strach a soužení
 Pána pojímají,
 Až pro velké zhrození
 Srdce v něm se tají.
 Nohy mdlobou klesají
 Pánu nebeskému,
 Ruce mu omdlévají,
 Líce blednou, oči hasnou jemu.
2. Praví: Truchlív velice
 Duše má až k smrti!
 Toť však bolí nejvíce
 A mé srdce drtí:
 Pastýře když budou bít',
 Ovce stáda jeho
 Rozprchnouc se budou mnít,
 Že tu konec kralování jeho.
3. Chránit' od zatracení
 Člověčenstvo toužím;
 Mnohým přece k spasení
 Smrti neposloužím:
 Těm, jež na mé zmučení
 Nebudou nic dbáti,
 Smrti mé i učení
 Z hříšné slepoty se budou smáti.
4. An tak žalost veliká
 Krista Pána jímá,
 Nechť jsi duše všeliká
 Toho pilně všímá!

- Jak pak s námi hříšnými
 Při smrti to bude,
 S mdlobami když hroznými
 Za strachem strach nový na nás půjde!
5. Tehdáž sám, o Ježíši!
 Přispěj s ochotností
 V ouzkosti té nejvyšší
 Zbav nás truchlivosti.
 Abychom se přílišně
 Smrti nelekali,
 A svou duši v ruce tvé
 Milosrdné rádi odevzdali.

Zastavení 5.

Kristus Pán praví svým třem učenníkům: Duše má jest smutná až k smrti.

Modlitba.

O zarmoucený Pane Ježíši! jenž jsi více pro mou hříšnou a nevděčnou duši než-li pro své nastávající muky a smrt, truchlivost a úzkost vystáti chtěl, ach! popřej mně pro tuto truchlivost tvou, abych tebe napotom hříchy svými více nehněval, nýbrž v milosti tvé až do skonání života setrval, a žalosti věčné ušel. Amen. Otče náš! Zdrávas Maria!

Píseň k šestému zastavení.

1. Na to poodešel Pán,
 Od tří vyvolených;
 Jsouť pak — Petr, Jakob, Jan,
 Jména mužů ctěných.
 Toť jsou ti, jež viděli
 Proměnění jeho,
 Zdaž jsou také neměli
 Spatřit mistra na smrt tesklivého?
2. Coby kámen dohodil —
 Ponechav svých bdíti, —

- Ráčil, samotěn by byl,
 Od nich poodjítí.
 Poklekna tu v úzkosti
 K nebi vzpínal ruce,
 By ho otec milosti
 Posilniti ráčil k smrti muce.
3. Otče, řka, ach, Otče můj!
 Může-li to býti, —
 Tento hořký kalich svůj
 Ode mne rač vzítí;
 Nelze-li pak jinak být',
 Než že mám ho pítí,
 Staň se, Otče! chci jej pít';
 Neboť co ty chceš, i já chci mítí!
4. Ouzkosti povstávají,
 Dech se Pánu krátí,
 Nohy pod ním klesají,
 Strach ho k zemi klátí,
 Ač se silně brání dost,
 Vůli pevnou maje,
 Odolat jest nemožnost,
 Padá na tvář svatou omdlívaje.
5. Tak jest v srdci bodený,
 Šípem smrti příští,
 Až se zcela studený
 Pot mu hojně prýští.
 Vadne zrak, hlas mění se,
 Síly již ubývá,
 Posily tu nižádné!
 Ledva mdlobou srdce v něm se hýbá.
6. Tak se duše rmoutila,
 Že se krví tělo,
 Kteréž úzkost trýznila,
 Potilo a chvělo,
 Kriste tyto úzkosti
 Připomeň mé duši,

Kdyžby někdy v žalosti
Více bědovala, než-li sluší.

7. Opět volá: Otče můj!
Musí-liž tak býti:
Musím hořký kalich tvůj
V skutku okusiti?
Nelze-li však jinak být,
V ruce tvé se vzdávám,
Chci jej, Otče! chci jej pít:
Poslušnost až k smrti zachovávám.
8. Přispětež, o duchové,
Křísit svého krále,
Ježíš padá do nové
Mdloby nenadále.
V tom tu nebeský hned duch
Přijda Pána těší,
Řka, že uložil tak Bůh,
Kříž by nesl nade všechny těžší.
9. An tak nebeský ten duch
Krista potěšuje,
Tím, že umřít' velí Bůh
Pána občerstvuje;
Také já se potěším
Kříž když budu míti,
„Splniž vůli Boží,“ dím,
„Budeš-li ten hořký kalich píti.“

Zastavení 6.

Modlitba Krista Pána v zahradě.

Modlitba.

O Pane Ježíši Kriste! jenž v zahradě k Otci svému nebeskému se modle, z těžké úzkosti po všech údech krví jsi se potil, a od Otce nebeského andělem potěšen byl, prosím, propůjč mi tu milost, bych v modlení tak roznícen byl, že bych místo krvavého potu hojnost kajících slz vylévati mohl. Amen. Otče náš! Zdrávas.

Píseň k sedmému zastavení.

1. Aj, lev Judův přestatný
 Z krvavé své lázně
 Vychází zas udatný
 Bez strachu a bázně!
 Tak byl anděl potěšil
 Vůlí Boží Krista,
 Že hned mdloby zbaven byl,
 A zas čerstvý povstal z toho místa.
2. Vida v duchu Jidáše,
 An jde v čele strážě,
 Vstříc jim jíti chystal se
 By ho jali snáze.
 A když ho již potkal byl,
 Zrádce úkladného,
 Vlídne na něj popatřil,
 Jako na přítele vítaného.
3. Jidáš zrádce zchytralý
 Vydati ho slíbil:
 Aby ho pak poznali,
 Zrádně ho políbil,
 Řka! Buď zdráv můj Ježíši;
 Zdráv buď mistře milý!
 A tak ti, jež za ním šli,
 Zpraveni jsou velmi jistě byli!
4. „Příteli proč pak sem jdeš?“
 Pán dí slovem tichým?
 „Přítele snad zradit chceš
 Políbením lichým?
 Přítelem Pán nazývá
 Zrádce ošklivého;
 Podrž v mysli duše má,
 Tento příklad Spasitele svého!

Zastavení 7.

Pán Ježíš od Jidáše zrazen.

Modlitba.

O Pane Ježíši Kriste! jenž jsi od bohaprázdného Jidáše políbením zrazen, a od zástupu židovského chtěl jat a svázán býti: prosím tebe, rozvaž svazky všech mých hříchův, a svaž mne vazbou svého svatého přikázání takovým způsobem, aby nikdy žádný úd těla mého, a žádná mohutnost duše mé nakloněna nebyla k činění toho, co by tvé Božské vůli bylo naproti. Amen. Otče náš! Zdrávas Maria!

Píseň k osmému zastavení.

1. Pán ač lstivě zrazen jsa,
Židovské hned strážce,
Jež se k němu blížila,
Vlídne sám se táže,
Koho v noci hledají,
Coby chtěli míti?
Co chcem, odpovídají:
Ježíše chcem z Nazaretu jíti.
2. „Ještě-li ho neznáte,“
Ježíš odpověděl,
„Jáť jsem jehož hledáte,“
„Aby každý zvěděl.“
Jak jim bylo strašlivé
To slovíčko „Já jsem!“
Všickni zarazivše se,
Jako hromem tknutí padli na zem.
3. Omráčení leželi,
Chuti ku povstání
Ani hrubě neměli,
Méně ku svázání,
Až jim velel Ježíš, řka:
Jáť jsem, již mne svažte,

Tať jest vaše hodina,
V ní svou pomsty žízeň sobě svlažte.

4. Co se děje duše má!
Viz co se tu stává,
Silnější Pán Samsona
Vázati se dává!
A to všecko pro tebe,
Otroku ty hříchu,
Aby si jda do sebe,
Opustil svou odbujnost a pýchu.
5. Učenníci utekli,
Pána opustili,
Katané však povzteklí
Ukrutně ho bili.
Svévolně jsou šmejkali
Po cestě s ním k městu,
Sem a tam ho tahali,
Působíce bolestnou mu cestu.
6. Pane! kde tvá božská čest,
Tvé kde důstojenství,
Kde pak velebnost tvá jest
V čistém člověčenství?
Ach, jak jsi se proměnil
Nazaretský květe!
Taks se Pánu odměnil
Za lásku ty nestydatý světe!
7. Vyznávám se, jáť jsemť ten,
Jenž ho tupit kázal;
Pána, jenž jest nevinen,
Hřích můj takto svázal.
Protož hříchů lituji,
Želím všeho zlého,
Spolu pevně slibuji,
Že již nechci hněvat Boha svého.

Zastavení 8.

Kristus Pán svázán a ze zahrady veden.

Modlitba.

O Pane Ježíši Kriste! jenž jsi času nočního v zahradě s velkým hlukem od stráže židovské co lotr jat, silnými provazy bolestně svázán, a z nevypravitelné lásky ke mně co nějaký zločinec před soudce veden byl; propůjč mi štědrou milost svou, bych všecku potupu a každou obtížnost z lásky k tobě trpělivě snášeti mohl, a posilň mne, abych nikdy skrze žádná stvoření od tebe odloučen nebyl. Amen. Otče náš! Zdrávas Maria!

Píseň k devátému zastavení.

1. Plni hříšné radosti,
Že jsou Pána jali;
Dle své rozpustilosti
Zle s ním nakládali.
Zvolna jít mu nedala
Ozbrojená cháska,
Jedna sem ho tahala,
Tam zas druhá zlostníků těch částka.
2. Pán tak tahán provazem
Padl na tvář tuze,
Což jest bylo milo v zlém
Utvrzené lůze.
Když jsi se tak urazil,
Odbyli tě smíchem,
Pane! a já vinen byl
Tvého úrazu svým těžkým hříchem.
3. Kriste! pádu tvého cíl
Vyjev srdci mému!
Ach, tyť jsi se pokořil
Za mne; Otcí svému!
Protož dokud budu živ,
Chci ti děkovati;

Buď mi, Kriste milostiv,
Uč mne hříchu vždy se varovati.

Zastavení 9.

Kristus Pán pod horou Olivetskou.

Modlitba.

O Pane Ježíši Kriste! jenž jsi zuřivostí poprav-
ních holomků ukrutně byl na zem poražen, propůjč
mně bídnému hříšníku své Božské milosti, bych těž-
kým hříchem jsa poražen skrze tvé nesmírné milosrden-
ství opět povstati mohl. Otče náš! Zdrávas Maria!

Píseň k desátému zastavení.

1. Od země když povstal Pán,
Tu zas nové shony!
K Cedronu byl naspěch hnán
A ne bez úhony.
Zuřivě ho nutkali
Jako lité saně,
Nelitostně tepali,
Až to hrozno bylo hledět na ně.
2. Nadarmo ho vítali
Do Jerusaléma,
Před ním vyvolávali
Radostně „Hosana!“
Ratolesti metali
Na cestu jsou jemu,
Všecku poctu konali,
Jako žádanému králi svému.
3. Jehož prvé s uctěním
Vítali radostně,
Toho nyní tupením
Tahají žalostně;
Přes potok mu skalnatou
Vykazují cestu,
A tak zlostí ukrutnou
Trýzníce ho, popohání k městu.

4. Ani nelze vyslovit',
Kolikráte klesl,
Aniž pochopení mít'
O tom, co Pán snesl.
Cedron byltě studený —
Srdcem studenější
Byli, od nichž vedený
Byl jsi Jezu Kriste nejmilejší!
5. Ten-li, Pane, ten-li vděk
Za tvou velkou lásku!
Jaký přehrozný to vztek
Pojal tuto chásku!
Má-li to býti uznalost
Co ti zlého činí,
Odměnou-li tato zlost
Za tvá nesmírná jest dobrodiní!
6. Pane, polituj ten svět;
Jaké jsou v něm změny!
Prv jsi jim byl lidstva květ,
Dnes již nemáš ceny.
Přátelé v nepřátely
Pojednou se mění!
Nad tebe Spasiteli,
Věrnějšího přítele nám není.

Zastavení 10.

Kristus Pán jde přes potok Cedron.

Modlitba.

O Pane Ježíši Kriste, jenž jsi jako ten největší lotr a zločinec údolím Josafat a přes potok Cedron od lidu nemilosrdného a beze vší lítosti a útrpnosti byl hnán; zapal mé chladné srdce láskou k tobě, a rač mne obdařiti hojnými slzami k spoluutrpení tvému. Amen. Otče náš! Zdrávas Maria!

Píseň k jedenáctému zastavení.

1. Když se k městu blížili,
 Z jednoho tu místa
 Pokřik velký činili,
 Že již vedou Krista.
 A tu zbraní břinkají,
 Pochodněmi svítí,
 Hlasem strašným volají
 Diváků si chtějí přivábiti.

2. Tu hned lidu vyběhlo
 Na sta ba i více,
 „Kdo ví, co se nezběhlo,“
 Divně si myslíce.
 Slyšíce, že „Kristus to“
 „Známý lidu svědce“,
 Všecko honem běželo
 Vidět toho domnělého škůdce.

3. Hanu slyšet' ze všech stran
 Místo přivítání!
 A však oči sklopil Pán
 Místo bédování;
 Huť než hrubým kamením
 Ubíjeli Pána
 Tupením a haněním
 Tak že každé slovo bylo rána!

4. Co jsem já kdy provinil,
 Za to Ježíš snáší;
 Obětí se učinil
 Za vinu on Naší.
 I proč já bych pro něho
 Nechtěl hanbu míti!
 Vinný pro Neviného
 S radostí si volím tupen býti.

Zastavení 11.

Pán Ježíš nedaleko vodní brány haněn a tupen.

Modlitba.

O Pane Ježíši Kriste! jenž jsi pro mou vysokomyslnost blíže vodní brány blátem potupy, a kamením pohanění poházen býti chtěl: vykořeň ze mne všechnu náchylnost k pýše, abych napotom v pravé pokoře živ jsa, tebe následoval, a posledně hanbě věčné ujíti mohl. Amen. Otče náš! Zdrávas Maria!

Píseň k dvanáctému zastavení.

1. Nyní Pána Ježíše
 Vedli vodní branou,
 Hroznou z pouhé zlosti své
 Tupíce jej hanou.
 Zle tě, Pane, zhanila
 Bezbožná ta cháska;
 O jak mnoho trpěla
 Pro nás hříšné veliká tvá láska!
2. Milý Jerusaleme,
 Z kterého pak zlého
 Skutku budeš soudit' mne
 Takto svázaného:
 Za to, že jsem synům tvým
 Činil dobrodiní,
 Odměnití chceš se zlým,
 A již odměňuješ se mi nyní!

Zastavení 12.

Vodní brána, kteroužto Pán Ježíš svázaný do města
veden byl.

Modlitba.

O Pane Ježíši Kriste! jenž svázaný co zločinec po dlouhé a bolestné cestě konečně vodní branou do Jerusalema veden jsi byl; ach veď mne svazkem lásky

k tobě svázaného za sebou, abych budoucně po cestách kříže tebe následoval, a nikdy žádnou cestou k marné radosti vedoucí, od tebe se neodloučil. Amen.
Otče náš! Zdrávas Maria!

Píseň k třináctému zastavení.

1. Nejprv Pána s žalobou
K Anášovi vedli,
Že prý počal školu zlou,
Na něho tu svedli;
Anáš se ho vyptával
Na učení jeho,
Právně mu to předkládal,
By se vyznal z provinění svého.
2. Ježíš ale pověděl:
„Já jsem v chrámě býval,
Kdož tam zjevně nezvěděl,
Čemu jsem učíval?
Ptej se na mé učení,
Chceš-li lidu svého,
Poví, zdaž má cvičení
Obsahovala jsou něco zlého.“
3. I hned pěští zaměřil
Malchus, slyše Pána,
A jej ve tvář udeřil,
Tak že tato rána
Svatou krví polila
Jeho útlé líce;
A však srdce ranila
Nevděčná ta ruka ještě více.
4. K velikét to lítosti
Bylo mému Pánu,
Že ten prázdný vděčnosti
Sluha ťal mu ránu,
Jenž jest na uzdravení
Ucha uťatého

- Nepomně, co šílený
Zlostně ranil dobrodince svého.
5. Na tom nemělo však dost
Jeho srdce tvrdé:
Aby provedl svou zlost,
Přidal slovo hrdé;
Na Pána se obořil,
Hledě naň co Jidáš,
Chtě by Pán se pokořil,
Řekl: Biskupu tak odpovídáš?
6. Ježíš však pln tichosti,
Sluhu nelidského
Káral bez vší hořkosti
Jako bratra svého!
„Mluvil-li jsem nějak zlé,
Pověz, služebníče!
Pak-li dobré slovo mé,
Proč mne nelidsky tak tepeš v líce?
7. Hřích-li těžký pácháme
Vždycky hroznou ránu
Pěstí téměř dáváme
Přemilému Pánu;
Že jsme Kristem zhojeni
Na to nepomníme;
Hříchu jednou zbaveni
Nevděčně se ho zas dopouštíme.

Zastavení 13.

Kristus Pán k Anášovi veden.

Modlitba.

O můj Pane Ježíši Kriste! jak veliké zahanbení
vystál jsi pro mne v domě Anášově, kdežto jsi od
jednoho ze služebníků biskupových pro pravdu poli-
ček na tvář svou svatou dostal, propůjč mi tu milost,
bych také já mohl potupná slova i příkoří pro pravdu
tíše a trpělivě snášeti. Amen. Otče náš! Zdrávas.

Píseň k čtrnáctému zastavení.

1. Učinivše k libosti
Knězi Anášovi,
Vedli Pána v rychlosti
Ku Kaifášovi.
A když s ním se dostali
K soudu duchovnímu,
Žalobu naň podali:
Že se rouhal Bohu nejvyššímu.
2. Z daleka pak Petr šel,
Neb ho bázeň jala;
Láska však, již k mistru měl,
Přec ho za ním hnala.
Pečliv o něj s Janem šel
Do knězova domu,
Aby všecko předzvěděl
Jaký konec bude soudu tomu.
3. An tu Petr v síni, vně,
Sedí se sluhami
A se zhřívá u ohně
Stížen myšlénkami —
A vnitř shromáždění lstné
Mistra vyšetřuje,
Tu se dívka vyskytne,
Na Petra jež prstem ukazuje.
4. Když naň poukázala,
Přede všemi zjevně,
Jakoby ho poznala,
Promluvila pevně:
„Nejsi učedníkem
Člověka snad toho,
Aneb následovníkem,
Jakýchž má prý býti velmi mnoho?“
5. Petr zapřel přísahou,
Zaklínal se mnoho,

Řka a tvrdě věrou svou:

Neznám muže toho.

Aniž, ženo! rozumím

Smyslu slova tvého,

Aniž něco o něm vím;

A tak zapřel Petr Pána svého.

6. Zatím kohout zazpíval;

Na Petra Pán vzhlédl;

Petr naň se podíval,

Lekl se a zbledl,

Vyšed hořce zaplakal

Nad svou nepravostí,

Úpěl bolestně a lkál

Nad svou hříšnou nepředložeností.

7. Klesl-li tak Petr sám —

Sloup ten nejsilnější —

Jak pak povede se nám,

Jež jsme mnohem mdlejší!

Petr povstal však hned zas,

My pak v hříších dlíme;

Pane povšímni si nás,

Pokání ať z hříchův svých činíme.

8. Kaifáš, když na Krista

Vydal ortel smrti —

Vskočili hned do místa

Soudního co chrti

Žoldnéři rozvzteklí

Vzali mého Pána,

Vstrčili do vězení,

Trápíce ho opět až do rána.

9. Kriste! jaká rouhání

Slyšels této noci

Od těch, jež až k svítání

Měli tě v své moci?

O kýž toto trápení

Srdce moje projde,

Duše má pak spasení
A tvé slávy s tebou někdy dojde.

Zastavení 14.

Kristus Pán veden ku Kaifášovi.

Modlitba.

O Pane Ježíši Kriste! jenž jsi v domě Kaifášově velice se zarmoutil, když tebe učenník tvůj Petr třikráte zapřel; prosím tebe, zachovej mne od zlého tovaryšstva, abych od něho k hříchům sveden, a pro hříchy někdy od tebe odloučen nebyl. Amen. Otče náš! Zdrávas Maria!

Píseň k patnáctému zastavení.

1. Po té noci truchlivé,
Jak se rozednilo,
Plémě židů zuřivě
S Pánem pospíšilo.
2. Smrtí trestat zločiny
Moci nemajíce
K Pilátovi s Pánem šli,
Smrt naň žádajíce.
3. Tuť jsou obžalovali
Nevinného Krista;
Žalob mnoho podali
Vymyšlených z čista.
4. Pomáhají sobě lží
U právomocnosti,
Nebť ho přistrojiti chtějí
Na kříž bez lítosti.
5. Pilát přetrpělivě
Lid i kněžstvo vyšší,
A — jak slušno — bedlivě
Také Krista slyší.
6. Mírně s Pánem rokuje,
Vida, že lid křivě

Svědčí naň a žaluje,
Mluvě velmi lživě.

7. Lží a křivd těch příčinou
Pouhá závist byla,
Chtíc by ranou jedinou
Smrt mu způsobila.

8. Na bratry-li žaluje,
Někdo ze závisti,
Křivd se neuvaruje,
Toho budmež jisti.

9. Židé ať jsou výstrahou
Všechněm závistivým,
Kterak touto povahou
Člověk bývá křivým!

Zastavení 15.

Kristus Pán k Pilátovi přiveden a obžalován.

Modlitba.

O Pane Ježíši Kriste! jenž jsi chtěl jako zločinec
k Pilátovi veden a nevinně obžalován býti, nauč mne
lstí lidí podvodných se varovati, a víru tvou skutky
dobrymi vyznávat. Amen. Otče náš! Zdrávas Maria!

Píseň k šestnáctému zastavení.

1. O té zlomyslnosti
Židův Pilát věděl,
Protož se vší snažností
Propustit ho hleděl.

2. Boje se však odporu
Smyslil nenadále
Poslat Krista ku dvoru
Herodesa krále.

3. Chtě se dílem zbaviti
Soudu choulostivého,
Dílem správce zdobřiti
Zas Galilejského.

4. Odesílá Pána mu,
Jenž byl z Galileje,
Činit čest a poklonu
Slušnou tím mu chtěje.
5. Herodes se zardoval
Pán když k němu přišel;
Dávnoť již obdivoval,
Co byl o něm slyšel.
6. Spolu se mu líbila
Pilátova dvornost,
A tak jest se vrátila
Mezi ně zas svornost.
7. Nyní bez prodlení chtěl
Na Pánu div míti;
Pán však moudrých příčin měl
Div zde nečiniti.
8. Naděje tu nemaje
Div, či zázrak zříti,
Kázal ho se hněvaje
Zase pryč jen vzíti.
9. Rouchem bílým potupným
Za trest oděného,
Jej však dvořeníům svým
vydal za hloupého.
10. Královským sic bývalo
Šatem roucho bílé,
K hanbě se ho dostalo
Pánu této chvíle.
11. Jaké to zarmoucení
Tehdáž Krista jalo,
Když tak mnohé hanění
Jemu jest se stalo.
12. Ach! ten nejmoudřejší Pán
Byl tak hrozně zhaněn,
Jako blázen posmíván,
Pýchou lidskou zraněn.

13. Trpělivost jeho my
 Sobě oblibujme;
 Prchlivost jest škodná vždy.
 Vždy jí odporujme.

14. Také za zdar moudrosti
 Prosme Krista Pána,
 By nám z Boží Milosti
 Shůry byla dána.

Zastavení 16.

Kristus Pán u Herodesa vysmíván.

Modlitba.

O Pane Ježíši Kriste! jenž jsi před Herodesa představen jsa, mnohý posměch mlčky a bez odporu pro mne vystáti ráčil, a na nesmyslnou žádost Herodesovu ani neodpověděl, propůjč mně milost svou, abych i já bezbožných lidí hanu a posměch trpělivě a mlčky snášel, a nikdy příčinou nebyl, by některé tajemství tvé Božské víry k potupení přišlo, neb k zneuctění. Amen. Otče náš! Zdrávas Maria!

Píseň k sedmnáctému zastavení.

1. Odtud hned k Pilátovi
 Po druhé jej hnali;
 Holomci ti katovi
 O smrt jeho stáli.
2. Pilát nechtě pobloudit'
 Z cesty práva ctného,
 Báł se na smrt odsoudit,
 Muže nevinného.
3. Chtěltě ale přece vděk
 Lidu učiniti,
 Vznikající jeho vztek
 Něčím ukrotiti!
4. Proto obnaženého —
 By si lid zavázal —
 K sloupu přivázaného
 Zbičovati kázal.

5. Obnažení toho čin
Maje v ošklivosti,
Stál tu milý Boží Syn
S velkou stydlivostí.
6. Ježž jsou hned obstoupili
V katovské své zlosti:
Hrozně metlami bili
Pána — bez lítosti.
7. Přeukrutně zedrali
Nevinného Krista,
Na němž neponechali
Ni zdravého místa.
8. Hned se z těla prýštila
Přesvatá krev jeho,
Jakoby vzít nechtěla
Konce ničádného.
9. Muži plný bolesti
Panenský ty synu,
Za kterou se tobě mstí
Jerusalém vinu?
10. A však běda, běda mně!
Já jsem ten, jenž tobě
Zmrskal celé tělo tvé,
Nepodobné k sobě.
11. Ledva přestál trý. eň zlou,
Pro směšnou mu slávu
Korunou hned trnovou
Zbodali jsou hlavu.
12. V šarlat jsou ho oblekli,
Třtinu v ruku dali,
Na kolena poklekli,
A se posmívali.
13. Na potupu volali:
„Zdráv buď, Židův králi!“
An se jedni rouhali,
Druzí se mu smáli.

14. Tím že židy spokojí
Pilát doufal silně,
Zlost jich, že se ukojí
Myslil a však mylně.
15. Jsouce nespokojeni
Krvě chtiví chrti,
Mstou jen slepou vedeni
Chystají ho k smrti.
16. „Ukřižuj ho, ukřižuj!“
Na Piláta hnali,
„Tak to žádá úřad tvůj,“
Zlostí jenom řvali.
17. „Ukřižuj nám Ježíše
Propust' Barabáše,
Jen s ním pryč co nejspíše,
Tať jest vůle naše.“
18. Pilát kynuv o vodu,
Umyl ruce sobě,
Ukrutnému národu
Dal jej ve své mdlobě.
19. Řka: Vy splňte vůli svou,
Když tak chcete míti,
Krví však tou nevinnou
Nechci vinen býti.
20. Jemuž oni řekli zas:
Tyť jsi bez vší viny,
Jeho krev nechť škvrní nás,
Též i naše syny.
21. Hříchu-li v něm neshledáš,
Na to málo dbáme
Tomu chce tak zákon náš,
Ježž mi plnit máme.
22. Světe, může-li tvá zlost
Býti vyslovena!?
Běda, sama Nevinnost
Na smrt odsouzena!

23. Tys však, Pane, bez viny!
 Odsouzen chtěl býti,
 Smrtí za mé zločiny
 Zadost učiniti.

Zastavení 17.

Kristus Pán od Herodesa zas k Pilátovi veden.

Modlitba.

O Pane Ježíši Kriste! od Herodesa k Pilátovi zpět vedený! jenž jsi chtěl mezi nimi smír a pokoj učiniti, — v domě Pilátově oděvu svého zbaven — do nahasvlečen k sloupu přivázán — hrozně mrskán — posměšně korunován — potom od Piláta za nevinného uznán a lidu těmi slovy „Ejhle člověk!“ ukázán býti, i ortel smrti trpělivě slyšeti, popřej bych nikdy bez ctnosti a milosti tvé — toho duchovního roucha — před tvým svatým obličejem se neukázal, bych také tvé otcovské trestání bez reptání přijal, a nespravedlivého lidského soudu se nestrachoval. Amen. Otče náš! Zdrávas.

Píseň k osmnáctému zastavení.

1. Když byl Ježíš přečtělý
 Ortel smrti slyšel.
 Dřevem kříže stížený
 Od Piláta vyšel.
 Že však dříve mrskán byl,
 A kříž který nesl,
 Tíží svou ho unavil,
 Přebolestně Pán můj k zemi klesl.
2. O, jak truchlivý to den,
 V němž se Pán tak níží,
 Ztrápený jda z města ven,
 S přehroznou tou tíží!
 Hříchy, které na se vzal,
 Ty ho obtížily
 Křížem, aby vymazal,
 Co jsme lidé hříšní provinili.

Zastavení 18.

Kristu Pánu kříž na ramena vložen.

Modlitba.

O Pane Ježíši Kriste! jenž jsi chtěl pro mne bíd-
ného hříšníka na svých vlastních ramenou těžký kříž
nésti, dejž, bych i já skrze mrtvení svých smyslů dobro-
volně na sebe kříž vložil, a jej každodenně z pouhé lásky
k tobě za tebou nesl. Amen. Otče náš! Zdrávas Maria!

Píseň k devatenáctému zastavení.

1. Od země ho zdvihají,
Kyjmi tepou svými,
Aby šel ho nutkají
Ranami novými.
Hle! tu se s ním potkala,
Jeho matka milá,
Jež v svém srdci zplakala,
Ulekši se panna přespanilá.
2. Cos v tu chvíli myslila
Přebolestná matko!
„To můj syn?“ jsi pravila,
„O mé ubožátko!“
V setkání tom truchlily
Drahé srdce obě,
Bolest stejnou cítily
Hořice vždy stejnou láskou k sobě
3. Matka k němu mluvila:
„O, mé potěšení,
S kterým jsem se těšila
V každém zarmoucení;
O, jakž jest se změnilo
Všecko s námi brzce!
Radostí všech zbavilo
Setkání to mateřské mé srdce.
4. Oči tvé jsou bývaly
Jako slunce jasné;

Oheň však, jež mívaly,
 Bolestí teď hasne
 Tvářnost tvá, jež těšila
 Mne svou spanilostí,
 Duši mou až zděsila
 Nikdy nevidanou ztrápeností.“

5. Na tu dobu bolestnou
 Chci si zpomenouti,
 Kterak Ježíš s matkou svou
 Vzájemně se rmoutí!
 Bych jim hříchem nemnožil
 Bolest u setkání,
 Pevně jsem si uložil
 Nehřešit a dát se na pokání.

Zastavení 19.

Pán Ježíš se setkává s nejmilejší matkou.

Modlitba.

O Pane Ježíši Kriste! uvádím si na paměť onu truchlivou dobu, když přetěžký kříž na svých svatých ramenou nesa, s nejsvětější Pannou Marií, rodičkou svou zarmoucenou v městě jsi se potkal; o s jak nevypravitelnou bolestí na tebe, o Ježíši! tvá nejsvětější matka patřila? jak truchlivým a žalostným okem? Propůjč mně, o Pane! na přímluvu tvé nejsvětější matky Marie, aby cesta tvých božských přikázání obtížná mi nebyla, nýbrž abych s ochotností po ní krácel a bohabojně živ byl. Amen. Otče náš! Zdrávas Maria!

Píseň k dvacátému zastavení.

1. Veronika vyběhla,
 Z domu s rouchou bílou,
 S kterouž přímo k Pánu šla
 Konat službu milou.
 K utření jí podala
 Tváře skrvácené
 Tomu, v němžto poznala
 Věčné slovo tělem učiněné.

2. Vzav tu rouchu od ní Pán
K tváři své ji tiskl,
A jakby byl malován —
Obraz svůj v ni tiskl.
Veronice zpět ho dal
Na poděkování,
Památku ji zanechal
Za útrpné její smilování.
3. Místo rouchy srdce své
Podáváje prosím,
Vtiskni, Pane! tvář svou v ně,
Ať tvůj obraz nosím.
Abych na tvé trápení
Vždycky pamatoval,
V srdci mém v čas soužení
Pramen potěšení v sobě choval.

Zastavení 20.

Kristus Pán se setkává se svatou Veronikou.

Modlitba.

O Pane Ježíši Kriste! jenž jsi na nejvyšší zemdlen, a na cestě k bráně břemenem kříže obtížen jsi, svou svatou tvář, potem a krví politou do roušky vtiskl, kterouž svatá Veronika z příbytku svého vyběhši tobě podala; rač dáti slzy očím mým, bych hříchy své oplakával, a někdy na tvou svatou tvář věčně patřiti mohl. Amen. Otče náš! Zdrávas Maria!

Píseň k jedenadvacátému zastavení.

1. Devatenáct set byl již
Kročeju Pán ušel;
Tolik cesty těžký kříž
Potud nésti musel;
Ještě sedmnácte jich
K popravní až bráně
Jíti mělo pro náš hřích
Zemdlené a útlé tělo Páně.

2. Tuť jsou blíže brány té
 Potkaly ho ženy —
 Dcery Jerusalemské —
 Jak jsou v písmě čteny.
 Kteréž hořce plakaly
 Nad bolestmi jeho,
 Nad ním hořekovaly
 Vidouce ho křížem zvondaného.
3. Pane! jenž jsi k vůli mně
 Ztrýznit' nechal sebe,
 Tak že ženy pobožné
 Oplakaly tebe,
 Dejž, bych také zaplakal
 Z srdce soutrpného,
 Spolu z hříchů svých se kál
 A tak smilování došel tvého.

Zastavení 21.

Dcery Jerusalemské plačící potkávají se s Pánem
 Ježíšem kříž nesoucím u popravní brány.

Modlitba.

O vy zarmoucené dcery Jerusalemské, o vy pobožné duše plačte, vidouce ženicha duší našich, svého trním korunovaného, a šarlatem vlastní krve své oděného krále, hledtež, kterak svůj královský trůn, to jest svůj kříž na ramenou svých nese! Duše má, připoj se k těmto žalostivým, a úpěnlivě plačícím ženám; neplač však tak nad Ježíšem, jako sama nad sebou, a nad svými hříchy. O můj Ješíši! v duchu vidím a líbám tvé svaté krvavé šlépěje, dejž bych do nich věrně nastupoval, a kříž svůj, který mne tvá Božská ruka, jako nějakou částku tvého svatého kříže uloží, s pravou pokorou a trpělivostí za tebou nesl. Amen. Otče náš! Zdrávas Maria!

Píseň k dvaadvacátému zastavení.

1. Vzaltě Ježíš kříž svůj zas
 A chtěl dále jíti,

Však ho ani v tento čas
 Nepřestali bítí.
 Protož celý stlučený
 S křížem, který nesl,
 Jsa již na smrt umdlený,
 Hrozným pádem opět na zem klesl.

2. Skrz to těžké břemeno
 Jeho svaté tělo
 Síly téměř zbaveno,
 Kterak povstat' mělo?
 Všecky těla mocnosti
 Polomrtvé byly;
 Neměl v této slabosti
 K unesení kříže více síly.
3. Právě tudy Šimon šel
 Příchozí z Cyreny,
 Jenž jest Pána vidět chtěl;
 Ten byl přinucený
 Nésti kříže břemeno
 Místo Pána Krista.
 Vzatl je na své rameno
 Proti vůli, nerad dozajista.
4. Poněvadž to nebylo
 Z citu soutrpného;
 An se srdce přičilo
 Této službě jeho,
 Kristus si to nešení
 Oblíboval málo!
 Pročež poulehčení
 Téměř žádné se mu neudálo.
5. Málo ku potěšení
 Pánu učiníme,
 Pro něho-li soužení
 Rádi netrpíme.
 Snášej tedy s ochotou
 Kříž ti uložený,

Ježíš dá ti pomoc svou,
A tak kříž tvůj bude ulehčený.

Zastavení 22.

Kristus Pán přetěžkým kříže břemenem zemdlený
na zem padá.

Modlitba.

O Pane Ježíši Kriste! jenž jsi byl od nemilosrdných katanův přetěžkým břemenem kříže obtížen, a na svém již zemdleném těle a oteklých ramenou znovu bit i na smrt hnán, tak že jsi několikrát pro velikou tíž a mdlobu na zem padl, popřej mi své svaté milosti, abych tebe nikdy břemenem hříchů svých více neobtěžoval. Amen. Otče náš! Zdrávas Maria!

Píseň k třináctému zastavení.

1. Již se přežalostivá
Cesta dokončuje;
Ach, již k Pánu truchlivá
Smrt se přibližuje!
Již tu k jeho mučení
Příprav hojně stává,
Již tu na usmrcení
S hřeby kladivo jej očekává.
2. Slzy vydej kameni,
Zaplač k této muce!
Na kříž ku přibíjení
Kladou nohy, ruce.
Zníť ach, přežalostivě
V uších každá rána,
Kterous nelítostivě
Přibíjejí na kříž mého Pána!
3. A tu s křížem zdvihali
Syna Nejvyššího!
Mezi lotry vměstnali
Krále nejtiššího!
Hvězdy oželovaly
Stvořitele svého,

Skály se též pukaly
Želem pro Beránka nevinného.

4. Tak Pán Ježíš dokonal;
Díky věčné jemu,
Že svůj život za nás dal
Otcí nebeskému.
Zachovej nás v boku svém
Kriste nejmilejší!
Jinak hříšní zahynem
Smrtí věčnou, smrtí nejhroznější.
5. Nad námi se hříšnými
Tedy smiluj Pane!
Ať, co s tvými svatými
S námi též se stane.
Skrze umučení tvé
A tvé svaté rány
Ať se s Otcem smíříme,
Ve věčné pak vejdem nebes stány.

Zastavení 23.

Ukřižování Krista Pána na Kalvárii.

Modlitba.

O nejsladší Ježíši! jenž jsi pro spasení světa se narodil, obřezán byl, a v životě svém lidských obtížností snášeti ráčil! kterýž jsi od židů nenáviděn, od jednoho z učeníkův svých políbením zrazen, od nepřátel svých chycen, křivě obžalován, Anášovi, Kaifášovi, Pilátovi a Herodesovi jakožto zločinec představen, mrskán, trním korunován, třtinou ubíjen, z šatu svlečen, hřeby na kříž přibit, s křížem pozdvižen, a mezi lotry vpočtěn, žlučím octem napájen, kopím proboden býti, a pro spasení lidské umřít chtěl; o Pane Ježíši Kriste! skrze všechny tyto bolesti, kteréž já nehodný nyní sobě rozjímám, skrze tvůj svatý kříž, skrze tvou přehořkou smrt, propůjč mi milost a odpuštění všech mých hříchů, vysvobod mne od ohně pekelného, a doveď mne na ono místo,

na kteréž jsi spoluukřižovaného kajícího lotra dovedl,
jenž s otcem a Duchem Svatým rovný Bůh živ jsi a kra-
luješ na věky věkův. Amen. Otče náš! Zdrávas Maria!

Píseň k čtyřicátému zastavení.

1. Ach, jak sobě naříkáš
Matko žalostivě!
Syna na svém klínu máš,
Pláčeš úpěnlivě.
Ach! já jsem ho usmrtil;
Pro mé těžké zlosti
Ukřižován Syn tvůj byl:
Přeběda mé hrozné nepravosti!
2. O! Matičko s klínu sem —
Sem Synáčka tvého,
Jest-li k tomu schopný jsem —
Do srdce vlož mého,
By mi nikdy z paměti
Nesešla smrt jeho;
Bych naň pilně hleděti
Mohl vždy až do skonání svého.

Zastavení 24.

Krista Pána snímají s kříže.

Modlitba.

O nejdivnější Pane Ježíši Kriste! chválím, velebím
tebe a díky tobě vzdávám; že jsi v čas večerní s dřeva
svatého kříže sňat, do klínu své nejmilejší matky,
Marie Panny položen, a od svatého Josefa a Nikodema
vonnými mastmi mazán býti chtěl za mne a celé po-
kolení lidské. Amen. Otče náš! Zdrávas Maria!

Píseň k pětadvacátému zastavení.

1. Pilát na vůli jest dal
Josefovi ctnému,
Aby tělo s kříže sňal
K potěšení svému.

K němuž jest se připojil
 Nikodem druh milý,
 Vonné věci přistrojil
 Jenžto z aloes a myrhy byly.

2. Tito tělo mazali,
 V hrob je uložili,
 Nad zemřelým plakali,
 Nebť ho velmi ctili.
 Matka Páně kvílela,
 Jan též plakal Pána;
 Mnohá duše želela,
 Jimž ta milost s hůry byla dána.

3. Mám já bez rozkvílení
 U hrobu zde státi?
 Nemám jeho trápení
 K srdci sobě bráti?
 Můj v něm ležel Bůh a Pán,
 Pro mně usmrcený,
 Odpočívá od svých ran,
 Vykupitel člověčenstva ctěný!

4. Jeho smrt jest život můj!
 Z pouhé laskavosti
 Obětoval život svůj
 Za mé nepravosti.
 Lásko k nepochopení!
 Zapal srdce moje,
 Ať zvím o roznícení,
 Kterým plápolalo srdce tvoje.

5. Dejž mi též můj Ježíši!
 Hříchův oželení,
 Ztracena ať nejtěžší
 Smrt tvá na mne není.
 Ať tvé krve nevinné
 Moc a sílu zkusím,
 V poslední jenž hodině
 S hroznou smrtí bojovati musím.

6. Pro tvé tělo nový hrob
 Stvoř si z srdce mého!
 Milostí je přiozdob
 Podle srdce svého.
 Dejž ať toto smrti tvé
 Svaté rozjímání
 Všem nám hříšným prospěje
 K posilnění duše při skonání!

Zastavení 25.

Pohřeb Krista Pána.

Modlitba.

O Pane Ježíši Kriste! jenž jsi promnechtěl posmrti své v novém hrobě pohřben býti! dejž mi tu milost, abych s tebou pohřben jsa, s tebou také k slavnému vzkříšení přijíti mohl. Amen. Otče náš! Zdrávas Maria!

Jiná modlitba u Božího hrobu.

O Bože! jenž jsi nám v svatém hrobním rouchu, v němž tvé nejsvětější s kříže sňaté tělo zavinuto bylo, znamení tvých svatých ran zanechatí ráčil: propůjč milostivě, bychom skrze svatou smrt a pohřeb tvůj k věčnému spasení přijíti mohli. Jenž jsi živ a kraluješ s Bohem Otcem v jednotě Ducha Svatého rovný Bůh po věky věkův. Amen.

Ještě jiná modlitba u svatého hrobu.

Jezu Kriste! o Jezu Kriste! smiluj se nade mnou; neboť pod nebem není žádného jiného jména, v kterémž bych mohl spasen býti kromě jména: Ježíš. Budiž mým, Ježíši! když se k tobě opět navracuju; budiž mým, když spím; budiž mým, když jsem v štěstí; budiž mým, když jsem v neštěstí; budiž mým, když jsem v nemoci; budiž mým, když jsem zdrav. Budiž mým, Ježíši! když mne nepřítel pokouší; budiž mým v tomto i onom životě. Budiž mým, Ježíši! zvláště tehdaž, když se smrtí potýkati se budu. Buď mým. Ježíši! při posledním

soudu; buď mým ve věčném blahoslavenství. O sladký Ježíši! tys má úplná dostatečná radost, zboží a poklad. Mám-li tebe, všeho dosti mám; pakli tebe nemám, dokonce nic nemám. Coby platno bylo hříšné duši mé, bych všecken svět měl, kdybych pak tebe neměl? Protož to své svaté jméno: „Ježíš“ vpiš v srdce mé svou svatou krví, tak abych nic jiného necítil, ani od těla, ani od světa, a nic jiného mluvit nemohl, než se svatým Bernardem: „Ach, můj Ježíši! buď mým, o Ježíši! Amen. (Navracuje se od hrobu svatého buď do kostela neb k sv. kříži před kostelem, můžeš zpívat následující:)

P í s e ň.

1. Stála matka litující
U dřeva kříže plačící,
Když na něm pněl Kristus Pán.
2. Jejížto srdce žalostné,
Zarmoucené a bolestné
Prorazil meč s obou stran.
3. O, jak smutná a žalostná
Byla ta matka bolestná
Pro syna jediného.
4. Jež kvílela a želela
Vše trnouce, když viděla
Ty muky chotě svého.
5. Kdož by neměl zaplakati,
Vida matku Páně státi
Tím hořem obklíčenou?
6. Kdoby neměl litovati,
Jenž by chtěl pozorovati
Máteř Synem souženou?
7. Pro hříchy svého národu
Viděla ho nésti škodu,
A biči zmrskaného.
8. Viděla Syna milého
Při smrti opuštěného,
Když pustil ducha svého.

9. Aj, Máti, studně milosti!
Propůjč mi něco žalosti,
Ať se s tebou rozkvílím.
10. Čiň, ať se mi srdce rozže
V lásce Kristově pobožně,
A se mu tak zalíbím.
11. Svatá Máti! rač popřáti
Bych moh' mé srdce raniti.
Ranami Syna tvého.
12. Jenž ráčil pro mne trpěti,
A tak těžce raněn býti;
Poděl mne strastí jeho.
13. Popřej mi s tebou plakati
A vždy Krista litovati,
Dokud v těle zůstávám.
14. Vedle kříže s tebou státi
A v tvé žalosti trvati,
Za to tě věrně žádám.
15. Panno! jež jsi nejjasnější,
Již mi nebyvej trpčejší,
Dejž mi s tebou želeť.
16. Dejž ať mohu smrt Kristovu
Nositi a na kříži znovu
I na rány pomněti.
17. Jeho ranami mne ukoj
A tím svatým křížem opoj,
Pro lásku Syna tvého.
18. Tak roznícen a rozpálen
Abych byl skrz tě obhájen
V hodinu dne soudného.
19. Rač mne křížem ostříhati,
Smrtí Krista odívati,
A chovati v milosti.
20. Když zde v světě tělo zhyne,
A duše z něj vyvine,
Dejž, by šla do radosti.

(Navrátivše se od posledního zastavení zpět ku kříži blíže kostela, aneb do kostela modleme se: Pětkrát Otčenáš, Zdravas a Sláva Bohu Otci za dosažení odpustkův, a následující modlitbu)

Závěreční modlitba.

Nejsladší Ježíši! dokonal jsem pobožnost křížové cesty s velkým srdce pohnutím; rozjímal jsem sobě přehořké umučení tvé, k jehožto podstoupení Tebe přivedla tvá nesmírná láska k nám nehodným lidem. Račiž tuto pobožnost mou milostivě přijmouti, mně spasitelnou učiniti, a spolu své pomoci k tomu popřáti, aby svaté žádosti, dobrá předsevzetí a spasitelné sliby, které jsem při nábožném rozjímání utrpení tvého v srdci mém vzbudil a učinil, též skutkem vyplniti se přičiňoval.

Přijmiž též odemne, o Pane! tuto kající pobožnost k zadostučinění za hříchy mé, a k platnému dosažení církevních plnomocných odpustkův, abych, když se zde v tomto životě opravdově káti budu, a od církve svaté odpuštění časných trestů obdržím, též někdy na věčnosti, skrze neskončené zásluhy tvé, milostivého prominutí muk očistcových dojíti, a z blahoslaveného patření na tvář Boží bez přestání radovati se mohl.

Konečně, o Ježíši! láska naše! zůstaň se mnou, neb se připozdívá, a s každým dnem se život můj k hrobu nachyluje. Běda času minulému, v němž jsem tebe nemiloval, a na vykoupení své zapomínal! Kéž bych alespoň ještě ostatní čas života svého v milování tvém trval, a až do konce setrval, abych po skončení života vezdejšího šťastně dojíti mohl nebeského blahoslavenství, kteréž jsi mi přehořkou smrtí svou dobytí ráčil Spasiteli můj, Ježíši Kriste, jenž jsi živ a kraluješ na věky věkův. Amen.

(Jdeš-li od posledního zastavení přímo do kostela, pozdrav nejvyšší svátost oltářní, a na kolenou kleče, a Bohu se koře vzdychej třikráte:)

Pochválena a pozdravena budiž Nejsvětější Svátost Oltářní!

Modleme se za zakladatele a dobrodince zdejší křížové cesty.

Pane Ježíši Kriste, pro předrahou krev svou za nás vylitou odpláť milostí svou a životem věčným všem zbožným zakladatelům a dobrodincům této křížové cesty. Odpláť, Pane, všem dobře činícím pro jméno své životem věčným. Amen.

(Jdeš-li od posledního zastavení přímo do kostela, pozdrav nejsvětější svátost Oltářní, a na kolenou kleče, a Bohu se koře vzdychej třikráte):

Pochválena a pozdravena budiž Nejsvětější Svátost Oltářní!

(Pak se můžeš, postačí-li čas, modliti litanie o Nejsladším jménu Ježíš, a potom za dosažení plnomocných odpustkův: Pětkrát Otče náš a Zdravas a ku konci pokaždé: Sláva Bohu Otci atd. a pak):

K. Chléb nebeský dal jsi jim, ó Pane!

L. Všecku líbeznou chuť v sobě mající.

Modlitba.

Ó Bože! jenž jsi nám v podivné svátosti památku umučení svého pozůstavil: popřej nám, prosíme Tebe! těla tvého, a krve tvé svatá tajemství tak ctíti, bychom užitku vykoupení tvého ustavičně zakoušeli; jenž jsi živ a kraluješ s Bohem Otcem v jednotě Ducha Svatého Bůh na věky věkův. Amen.

Poznámání. Rozumí se, že duše pobožná v pobožnosti křížové cesty i doma cvičiti se může, a v rozjímání umučení Páně, v svatých myšlénkách a vzdycháních další neb kratší čas trvati; jakož i to, že celou tuto Pobožnost může sobě na celý týden tak rozvrhnouti, by několik zastavení na každý den (zvláště postního času) se rozjímalo, což velmi prospěšno jest, poněvadž takovým častějším svatým rozjímáním, srdečným na Pána Ježíše vzpomínáním a umučením jeho na pamět uváděním duše v pobožnosti, ctnostech a slavnosti prospívá.

O. A. M. D. G.

